

๗๖๘ ชั่วโมง!!! จากพลเรือน สู่ นายทหารชั้นสัญญาบัตร...

นาวาตรีหญิง ดอกเตอร์ กันทิมา ชะระภิญโญ

ดิฉัน นาวาตรีหญิง กันทิมา ชะระภิญโญ ขอรายงานตัวเพื่อเป็นครูฝึกหลักสูตร ข้าราชการ กลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตรรุ่น ๒๓ ค่ะ.... เลียง รายงานตัวต่อ รองผู้บังคับการกรม นาวาเอก นิรัตน์ ทากุดเรือ ผู้อำนวยการกองอำนวยการฝึก ข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตรตั้งขึ้นในวันแรกของการมารายงานตัวและทำพิธีเปิดหลักสูตร ข้าราชการกลาโหม พลเรือนชั้นสัญญาบัตร รุ่นที่ ๒๓ โดยมี พลเรือโท ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือเป็นประธาน นักเรียนหลักสูตรนี้ เป็นหญิง ๕๑ คน ชาย ๙ คน ทั้งหมด ๖๐ ชีวิต ที่ดิฉันต้องดูแล และทำหน้าที่ร่วมกับครูฝึก ในหลักสูตร กว่า ๑๐ คน ซึ่งเป็นผู้ชายทั้งหมด ท่านผู้อ่านหลายท่านอาจสงสัยว่าครูฝึกหญิงหนึ่งเดียวคนนี้ ทำไมถึงมาอยู่ ในหลักสูตรนี้ได้อย่างไร ซึ่งจริง ๆ แล้วนั้นดิฉันปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่โรงพยาบาล อากาศเรียบริตวิงส์ ฐานทัพเรือสัตหีบ แต่เนื่องจาก ได้รับการประสานจากท่านรองเจ้ากรมแพทย์ทหาร เรือ พลเรือตรีหญิง จิรภา ชัยเลิศ ให้มาช่วยดูแล หลักสูตร เนื่องจากมีนักเรียนหญิงหลายท่าน ครูฝึกผู้ชายอาจทำหน้าที่บางอย่างได้ไม่สะดวกใจนัก ประกอบกับที่ท่านผู้บังคับบัญชาคงเล็งเห็นแล้วว่า ตัวดิฉันนั้นเป็นนักจิตวิทยาารวมทั้งผ่านประสบการณ์ ไปปฏิบัติภารกิจ ที่ประเทศอิรักและประสบการณ์ trainingทางทหารและด้านเวชศาสตร์ใต้น้ำมาแล้ว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ ดิฉันจึง ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจนี้เป็นเวลา ๓๒ วัน หรือ ๗๖๘ ชั่วโมง.....สำหรับภารกิจต่าง ๆ ของ ดิฉันเริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่เดินทางมาถึง ขณะทำ

พิธีเปิด ก็มีนักเรียนหญิงเป็นลมหนึ่ง นักเรียน แพ้อาหารแน่นหน้าอกหายใจลำบากหนึ่ง แต่ก็ไม่มีอะไรอันตรายหรือน่าเป็นห่วงเท่าไร เพราะมี โรงพยาบาลของโรงเรียนนายเรืออยู่ในบริเวณนั้น หากเกิดปัญหาเจ็บป่วยสามารถนำส่งได้ทันที่วงที่ สำหรับหลักสูตรข้าราชการกลาโหมพลเรือนนี้เป็น หลักสูตร ที่ทางโรงเรียนนายเรือ ได้รับมอบหมาย จากกองทัพเรือ ให้เป็นหน่วยดำเนินการฝึกอบรม ข้าราชการไว้สำหรับฝึกและอบรมข้าราชการ กลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ที่ยังไม่ได้รับการฝึก หรือมีพื้นฐานความรู้วิชาทหารมาก่อน ให้มีความรู้ พื้นฐานในวิชาทหารเรือเบื้องต้นทั่วไป และมี บุคลิกลักษณะของการเป็นนายทหารสัญญาบัตรที่ดี รวมถึงฝึกความมีระเบียบวินัย มีความเข้มแข็ง อดทน มีความสามัคคี และมีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนเอง

ซึ่งครูฝึกแต่ละท่านของหลักสูตรนี้ล้วนคัดสรร มาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นนักรบเหล่านาวิกโยธิน ทั้งหลาย ครูฝึกพรคนาวิน ครูฝึกนักเรียนทุนต่างประเทศทั้ง จากญี่ปุ่น จากสเปน คุณภาพคับแก้วทั้งนั้นค่ะ สวมทั้งบทบาทครูฝ่ายธรรมะและฝ่ายอธรรม จัดให้ นักเรียนครบทุกรสชาติ

สำหรับนักเรียนในหลักสูตรมาจากหลากหลาย หน่วยงานทั้งในส่วนของ กองบัญชาการกองทัพไทย ส่วนของกลาโหม มีทั้งทหารบก ทหารเรือ ทหาร อากาศ ที่ต้องมาอยู่ฝึก กิน นอน ร่วมกันตลอด หลักสูตรนักเรียนบางท่านที่เป็นทหารบกทำงานอยู่

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมแต่ก็อยากมาฝึกกับทหารเรือ โดยให้เหตุผลซึ่งขออนุญาตหยิบยกมาจากจดหมายเหตุที่ได้ให้ นักเรียนเขียนบันทึกในแต่ละวัน ดังนี้ “ถึงแม้ว่าครอบครัวของข้าพเจ้าจะเป็นทหารบก ก็ตาม แต่ข้าพเจ้าก็เลือกที่จะมาฝึกกับกองทัพเรือ เพราะข้าพเจ้าเชื่อว่า ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับทหารบกไปได้อีกยาวนาน แต่ในส่วนของการทหารเรือ นั้น ข้าพเจ้าคงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่ดี ข้าพเจ้ามีโอกาสได้รู้จักเพื่อนต่างเหล่าทัพรวมถึงชนบทรรมนิยมประเพณีที่แตกต่างกันของทหารบกและทหารเรือ คงเป็นประสบการณ์ที่หาซื้อที่ไหนไม่ได้แล้ว” (ใช่ค่ะ คงเป็นประสบการณ์ที่หาซื้อจากที่ไหนไม่ได้แล้วจริง ๆ จะฝึกกันอย่างไรให้บุคคลที่มาจากพลเรือนสามารถเป็นทหารได้อย่างสง่างามและภาคภูมิใจ ได้ภายใน ๗๖๘ ชั่วโมง ซึ่งต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารหลักสูตรและความสามารถของครูฝึกล้วน ๆ

สำหรับรูปแบบของการเรียนการฝึกในหลักสูตรมีทั้ง เรียนในห้องเรียนตามหัวข้อวิชาต่าง ๆ และการฝึกวิชาทหารนอกห้องเรียนกลางแจ้งในช่วงบ่าย นักเรียนต้องฝึกในเรื่องของการใช้อาวุธปืนทั้งปืนยาว ปืนสั้น ฝึกระเบียบวินัยแบบทหารทุกอย่าง ตารางฝึกในแต่ละวันก็เริ่มตั้งแต่ตื่นนอนตอนตีห้าครึ่ง ซึ่งดิฉันก็ต้องมาทำหน้าที่ตามปลุกลูกนักเรียนเพื่อให้มาแถวออกกำลังกายพร้อมกันตอนตีห้าสี่สิบห้า นักเรียนวิ่งรอบโรงเรียนนายเรือก่อนที่จะส่งมอบหน้าที่ต่อให้ครูพลศึกษาของโรงเรียนนายเรือ มารับช่วงนำนักเรียนฝึกกายบริหารราชนาวิต่อไป ออกกำลังกายถึงหกโมงครึ่งก็จะให้นักเรียนอาบน้ำทำธุระส่วนตัว ก่อนที่จะแถวรับประทานอาหารเช้า เจ็ดโมงสิบห้า แล้วมาเข้าแถวเคารพธงชาติ และรับการตรวจเครื่องแบบจากครูฝึก ซึ่งนักเรียน นกส. ย่อมมาจากนักเรียนข้าราชการกลาโหม พลเรือนชั้นสัญญาบัตร จะต้องแต่งเครื่องแบบชุดทหารลายพราง ตามสังกัดการแต่งเครื่องแบบก็ ถูกต้องตามระเบียบ รองเท้า หรือว่าเข็มขัด ต้องขัดให้มัน

กว่าของครูฝึก กระดุมต้องติด เสื้อผ้าต้องไม่เป็นขน ไม่เช่นนั้นก็ต้องโดนสั่งลงโทษกันหลายรายการเลยทีเดียวต่อการฝึกระเบียบแถว การทำความเคารพ จากนั้นช่วงเวลาที่นักเรียนเข้าห้องเรียนครูฝึกอย่างดิฉันต้องทำหน้าที่ เดินตรวจที่นอนนักเรียน ใครที่เตียงนอนไม่ตั้ง ผ้าห่มพับไม่เรียบร้อย รองเท้าวางไม่เป็นระเบียบ และไม่เป็นลำดับก็จะถูกจดลงบัญชีดำเพื่อลงโทษกันต่อไป มีครูฝึกคนหนึ่งจบมาจากญี่ปุ่น ถ้านักเรียนห้องไหนเจอครูวัดไปตรวจ ก็ถือว่าโชคดีไป เพราะถ้าอะไรที่ตรวจแล้วครูเห็นว่าไม่เรียบร้อย ก็จะต้องโดนรื้อกระจุย กระจาย เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความผิดนั้น โดยครูฝึกบอกว่าตอนเป็นนักเรียนนายเรือที่ญี่ปุ่นผมก็โดนมาแบบนั้น แต่ก็ถือว่าสิ่งที่ครูฝึกได้ขัดเกลา นักเรียน ในเรื่องระเบียบวินัยต่าง ๆ ก็ทำให้นักเรียนได้มีระเบียบวินัยมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ช่วงก่อนรับประทานอาหารกลางวันบางครั้งก็จะให้นักเรียน

“...ถึงแม้ว่าครอบครัวของข้าพเจ้าจะเป็นทหารบก ก็ตาม แต่ข้าพเจ้าก็เลือกที่จะมาฝึกกับกองทัพเรือ เพราะข้าพเจ้าเชื่อว่า ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับทหารบกไปได้อีกยาวนาน แต่ในส่วนของการทหารเรือ นั้น ข้าพเจ้าคงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่ดี...”

“

...ทนแรงกดดัน
จากครูฝึก ก็ทำให้นักเรียนจิตตก
หลายคนเหมือนกัน บางคน
ร้องไห้คิดถึงบ้าน
บางคนไม่เคยชิน
กับการใช้ชีวิต
แบบทหาร...

”

ฝึกเดินตบเท้าเพิ่มความเข้มแข็งก่อนกินข้าวก็มีนักเรียนมาบ่น ๆ ให้ได้ยินเหมือนกัน ครูฝึกอย่างดิฉันเลยต้องบอกว่าสมัยที่ครูไปฝึกหลักสูตรเวชศาสตร์ได้น้ำกับक्रमนุษย์กับ ก็ยังต้องดื่งข้อแลกข้าวกันทุกมือของนักเรียนหลักสูตรนี้ถือว่าเป็นระดับเบา ๆ ช่วงสัปดาห์แรกของการฝึกต้องบอกว่าเป็นช่วงที่นักเรียนต้องปรับสภาพจากการเคยเป็นพลเรือนมาเป็นทหาร ปรับตัวเข้าสู่กฎระเบียบ การไม่ได้กลับบ้าน โดนรองเท้าคอมแบทกัด นอนห้องพักลมเข้าเวรยาม ตื่นมาวิ่ง แบกปืนเดิน ทนแรงกดดันจากครูฝึก ก็ทำให้นักเรียนจิตตก หลายคนเหมือนกัน บางคนร้องไห้คิดถึงบ้าน บางคนไม่เคยชินกับการใช้ชีวิตแบบทหารที่ทำอะไรต้องรักษาเวลาและอยู่ในกฎระเบียบ ไม่เคยชินที่ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะครูปกครองและนักจิตวิทยาก็ต้องห้ปลอบทั้งให้กำลังใจกันไป แต่ก็เห็นว่าเห็นใจเพราะสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียนแต่ละคนก็มีสภาพความพร้อมที่ไม่เท่ากัน บางท่าน กำลังใจดี ร่างกายพร้อมให้วิ่งก็วิ่งได้ ให้ฝึกก็ฝึกได้ แต่สำหรับบางท่านไม่เคยออกกำลังกายมาก่อนเลย บางท่านก็มีโรคประจำตัวหอบชามาเต็มกระเป่า ก็คอยต้องดูแล รวมไปถึงจะต้องมีการประชุมพูดคุยกันระหว่างครูฝึกถึงความหนักเบาของหลักสูตร ตามสภาพ

ความพร้อมของนักเรียน ไม่รู้ว่าหลักสูตรนี้จะมีสไลด์แกนเหมือนตอนที่ดิฉันไปอยู่ปฏิบัติภารกิจที่อิรักหรือเปล่าว่า “เจ็บได้ บ่วยได้ แต่ห้ามตาย” ในช่วงหลังสี่โมงเย็นของแต่ละวันจะมีการพานักเรียนออกกำลังกายด้วยการวิ่งรอบโรงเรียนนายเรือ แต่บางวันจะเป็นการเรียนว่ายน้ำ โดยครูพลของโรงเรียนนายเรือซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะชอบมากเพราะรู้สึกผ่อนคลาย แต่ก็หน้าแปลกใจอยู่เหมือนกันที่นักเรียนหกสิบคน มีอยู่สิบกว่าคนที่ว่ายน้ำไม่เป็นเลยแบบชนิดที่ว่าจับโยนลงน้ำทะเลก็ไม่ نارอด... แต่ก็ต้องถือว่านักเรียนโชคดีที่ได้มาเรียนว่ายน้ำแบบเร่งรัดไปในตัว หลังจากนั้นก็นักเรียนรับประทานอาหารเช้าในช่วงหนึ่งทุ่มจะเป็นช่วงที่นักเรียนได้เข้าห้องเรียนฝึกฝน ฟังชี้แจง ก่อนจะแถวสวดมนต์ตอนสองทุ่ม สำหรับใครที่เป็นเวรทำความสะอาดห้องน้ำ ก็ต้องทำเพื่อรอครูไปตรวจตอนสามทุ่ม หลังสามทุ่มนักเรียนต้องปิดไฟนอน ในช่วงนี้จะมีนักเรียนที่เข้าเวรยามผลัดละสองชั่วโมงเริ่มตั้งแต่สามทุ่มครึ่ง จนถึงตีห้า ในแต่ละวัน เดือนหนึ่งจะต้องเข้าเวรประมาณ หกวัน ช่วงผลัดหัวค่ำ ยังไม่ค่อยทราบเท่าผลัดดึก แต่นักเรียนก็จะได้รับรู้ถึงรสชาติของการยืนเวร ช่วงที่นักเรียนมาเรียนหลักสูตรนี้เป็นช่วงเดือนมีนาคม แต่น่าแปลกใจ

มากที่มีอากาศหนาวแบบไม่คาดคิดถึงสองวัน ด้วยความเป็นห่วงของครูฝึกจึงต้องรีบไปหาเสื้อกันหนาว มาให้นักเรียนที่เข้าเวร ปัญหาการเจ็บป่วยของนักเรียนที่นี่ ส่วนใหญ่ ก็จะเป็นในเรื่องของไข้หวัด ภูมิแพ้ รongเท้ากัด เจ็บขา ปวดเข่า แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการฝึกมากเท่าใดนักซึ่งก็ยังคงต้องดำเนินกันต่อไปเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนก่อนไปฝึกภาคในสัปดาห์ที่สามที่สัปดาห์ นอกจากเรื่องของการฝึกระเบียบวินัยตามที่ได้กล่าวมาแล้ว มารยาทบนโต๊ะอาหาร นักเรียนก็ต้องได้รับการอบรมเช่นเดียวกัน ก่อนรับประทานอาหารทุกครั้งนักเรียนจะต้องขจัดจากกล่าวคำปฏิญาณ ตามหัวหน้านักเรียน **“ขอบคุณพ่อแม่ที่ทำให้เราเกิดมา ขอบคุณชานาที่ปลูกข้าวให้เรากิน ขอบคุณแผ่นดินที่ให้เราอาศัยอยู่ ขอบคุณคุณครูที่ช่วยอบรมสั่งสอน ขอบคุณตัวเราเองที่ยังมีชีวิตรอดมาจนถึงทุกวันนี้”** ในช่วงรับประทานอาหารกับนักเรียน นาวาตรี เอ ครูฝึกรูปหล่อก็จะอบรมมารยาทบนโต๊ะอาหาร ให้นักเรียนด้วยซึ่งบางทีก็ฉันทันอยู่ด้วยก็ยังไม่

อดเข้าไปได้ **“นักเรียน เวลาตักข้าวใส่ปากอย่าอ้าปากกว้างมากเดี๋ยวแม่สามีไม่ปลื้ม!!!”** นักเรียนท่านใดที่ต้องมารับประทานอาหารร่วมโต๊ะกับครูฝึกก็อาจจะรู้สึกว่กับข้าววันนั้นจะไม่ค่อยอร่อยนัก ซึ่งตามความเป็นจริงจะได้รับเสียงบอกร่ำจากนักเรียนว่กับข้าวของโรงเรียนนายเรืออร่อยมาก ๆ ซึ่งดิฉันก็เห็นด้วยกับความคิดนี้จริง ๆ

“กองทัพต้องเดินด้วยท้องเสมอ พันธง!!!” มาพูดถึงช่วงสัปดาห์ของการฝึกภาคสนามที่สัปดาห์ กันบ้างดีกว่าคะ เป็นช่วงสัปดาห์ที่สามของการฝึก เดินทางจากโรงเรียนนายเรือมุ่งหน้าสู่สัปดาห์วันแรกเป็นการเยี่ยมชมหน่วยงานในพื้นที่ คือ หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง โดยมี นาวาเอก สุชา เคี่ยมทองคำ ท่านเสนาธิการให้การต้อนรับ ช่วงบ่ายเป็นการเยี่ยมชม เรือหลวงจักรีนฤเบศร ได้รับการต้อนรับจากท่านผู้บังคับการเรือ นาวาเอก สุวิน แจ้งยอดสุข นักเรียนบางท่านที่เพิ่งมาเป็นครั้งแรกจะรู้สึกตื่นตาตื่นใจมาก ได้รับประทานอาหารกลางวันบนเรือหลวง ฟังบรรยายสรุป ส่วน

“
...ขอบคุณพ่อแม่
แม่ที่ทำให้เราเกิดมา
ขอบคุณชานาที่
ปลูกข้าวให้เรากิน
ขอบคุณแผ่นดินที่
ให้เราอาศัยอยู่
ขอบคุณคุณครูที่
ช่วยอบรมสั่งสอน
ขอบคุณตัวเรา
เองที่ยังมีชีวิต
รอดมาจนถึงทุก
วันนี้...
”

ที่ปักใจของนักเรียนที่สตั๊ดหีบคือแผนกวิชาการรบพิเศษ โดยมี นาวาโท สันติ เกตุศรีพงษ์ศา เป็นผู้ดูแลความเป็นอยู่ สำหรับ นาวาเอก นิรัตน์ ทากุดเรือ ผู้อำนวยการการฝึกหลักสูตรท่านก็ไปอยู่ร่วมหัวจมท้ายกับนักเรียนที่สตั๊ดหีบด้วย เข้าวันที่สองที่สตั๊ดหีบภารกิจของนักเรียน นกส. ก็ยังเหมือนเดิมคือ เข้าตึ้นตีห้าครึ่ง เพื่อมาวิ่งแต่คราวนี้เปลี่ยนบรรยากาศเป็นวิ่งขึ้นเขากรมหลวงแทน... **“วิ่งขึ้นเขาแล้วเราลงน้ำ โปรดอย่าถามฉันให้มากเลย”** คงเป็นอีกหนึ่งภาพความประทับใจของนักเรียนซึ่งวิ่งจากแผนกรบพิเศษ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เลาะชายทะเลหาดเตยงามไปขึ้นเขากรมหลวงเพื่อสักการะเสด็จเตี่ย นักเรียนทำได้ดี วันนั้นมีฝนโปรยปรายเหมือนพรมน้ำมนต์ให้นักเรียนเล็กน้อยพอประมาณ พอวิ่งถึงยอดเขาความเหนื่อยของนักเรียนหายเป็นปลิดทิ้ง ครูฝึกก็เลยต้องให้วิ่งล่ออีกหนึ่งรอบ วันที่สองนั้นในช่วงเช้าพานักเรียน ไปดูงานของหน่วยสงครามพิเศษทางเรือโดยมี นาวาเอก จงกล มีสวัสดิ์ และคณะให้การต้อนรับ ช่วงบ่ายเป็นการฝึกความคุ้นเคยกับการใช้ปืนเอ็ม ๑๖ ซึ่งนักเรียนได้มีโอกาสไปยังปืนสั้นที่ สนามยิงปืนบางนา ก่อนหน้านี้มาแล้ว รางวัลนักแม่นปืนก็ตกไม่พ้นปืนของคุณหอมพานเพราะมือหนึ่งมาก ๆ ช่วงเย็นในแต่ละวันยังเป็นช่วงเวลาที่คุณฝึกพาวิ่งและพาออกกำลังกายเหมือนทุกวัน วันที่สามของการฝึกภาคสตั๊ดหีบมีการพาเยี่ยมชมหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และชั่วโมงของการทดสอบกำลังใจนักเรียน คือการโดดหอสูง ๓๔ ฟุต ซึ่งครูผู้สอนบรรยายว่าเป็นจุดที่เสียที่สุดแล้ว สำหรับความสูงระดับนี้ แกมท่านผู้อำนวยการการฝึกยังให้ครูฝึกอย่างดิฉันโดดนำ ลูกศิษย์ ๑๐๐๑ ๑๐๐๒ ๑๐๐๓ ๑๐๐๔ โดด ไม่โดด โดด... สร้างความหฤหรรษ์น้ำตาาร่วงให้กับ นกส. รุ่น ๒๓ ไม่น้อยมีนักเรียนเหล่าทหารเรือคนหนึ่งไม่กล้าโดดต้องทั้งชู ทั้งปลอบ เกาะแข่งเกาะขาครูฝึกอย่างดิฉันแทบจะให้โดดลงไปด้วยกันเลย แต่ในที่สุดเธอก็ทำสำเร็จได้เครื่องหมายโดดหอมาติดหน้าอก สมใจ แกมรู้สึกจะเห่อมากขนาดใส่ชุดกีฬาที่ยังเอา

เครื่องหมายโดดหอมาติดจนเพื่อน ๆ ล้อ ส่วนช่วงบ่ายเป็นการเดินทางไกล ๑๐ กิโลเมตร สะพายปืนยาวแบกเป้สวมหมวกเหล็ก มีนักเรียนบางท่านที่ไม่ไหวจริง ๆ ก็ต้องพามั้รถพยาบาลตามเพื่อนไปหลังจากมีการล่อให้นักเรียนเดินงวงวยกับเส้นทางอยู่หลายรอบก็เดินทางมาถึงจุดที่ทางครูฝึกได้เตรียมไว้ให้สำหรับนักเรียนฝึกวิชาการยิงชีพในป่าได้เรียนรู้การใช้ชีวิตให้รอดเมื่อหลงป่าให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหุงข้าวทำกับข้าวด้วยเสบียงที่เตรียมไว้ให้ซึ่งก็ไม่พินมาฆ่า ปลากระป๋อง และไข่เค็ม งานนี้แม่ข้อยไม่ต้องมารำ เซลล์ไม่ต้องมาชิมมีแต่ครูฝึกเดินชิมให้คะแนน เอาเป็นว่ากลุ่มไหนหุงข้าวไม่ไหม้ ไม่ดิบ เป็นใช้ได้คะ วันต่อมามีการพานักเรียนไปฝึกยิงปืนยาว ที่สนามยิงปืนของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ไม่มีมือปืนเป้าสะอาดนักเรียนแต่ละท่าน พร้อมทั้งจะเป็นหน่วยสนับสนุนกำลังรบ หลังจากการจบการฝึกภาคสนามหัววันที่สตั๊ดหีบ นักเรียนก็ยังต้องกลับมาสอบในรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปไม่ว่าจะเป็นวิชาทหารราบ วิชาภาวะผู้นำ วิชาขนบธรรมเนียมประเพณีของทหารเรือ ซึ่งนักเรียนมีความตั้งใจและทำข้อสอบกันได้เป็นอย่างดี ตอนวิจารณ์หลักสูตร ดิฉันได้มีโอกาสกล่าวกับนักเรียนเล็กน้อยว่า **“นักเรียนที่เก่งของครู ไม่ใช่ นักเรียนที่สามารถทำคะแนนได้สูงสุด แต่คือ นักเรียนที่สามารถปรับตัวและพัฒนาตัวเองขึ้นมาได้มากที่สุดต่างหาก”** วันสุดท้ายที่นักเรียนจบเป็นพิธีรับประกาศนียบัตร จากผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ รู้สึกภาคภูมิใจไปกับนักเรียนที่ได้ผ่านการฝึกหลักสูตรนี้มาได้ครบทุกนาย และรอวันแห่งความภาคภูมิใจที่พวกเขาจะได้รับพระราชทานยศเรือตรีบนบ่า ได้สวมเครื่องแบบทหาร นอกเหนือไปจากนั้นยังเห็นถึงความผูกพันกันระหว่างเพื่อนร่วมรุ่นและครูฝึก **“ไม่มีงานเลี้ยงที่ไม่มีวันเลิกรา ไม่มีคราบน้ำตาที่เซ็ดไม่ออก”** ซึ่งแน่นอนว่า ๗๖๘ ชั่วโมง คงจดจำอยู่ในหัวใจของครูฝึก และ นกส. รุ่น ๒๓ ทุกท่านไปนานแสนนาน..... ⊕